

stærke følelser, i hvert fald på nogle af områderne her, er det så egentlig så tosset at tage temperaturen på partierne i dag og høre lidt om, hvad prioriteringerne er, og dernæst bruge sommerperioden til at få stille en lang række spørgsmål til opklaring af det ene og det andet og det syvende og få dem besvaret?

Og så er det i hvert fald mit håb, at vi allerede fra, lad os sige anden halvdel af august og i løbet af september har politiske forhandlinger – selvfølgelig først og fremmest med de partier, der i dag har givet udtryk for deres velvilje over for forslaget – med henblik på at blive enige inden den næste førstebehandling.

Det synes jeg skulle være målsætningen, for står vi først med en førstebehandling engang i oktober og tingene skal være vedtaget inden december – og mindst 4 dage skal man vel have til at omstille sig og indstille sig på, at det træder i kraft – så kunne det være en fin ting, at vi havde en politisk afklaring.

Derfor vil jeg da – ud over til regeringspartierne ordførere selvfølgelig – ikke mindst sige til både V og K og Fremskridtspartiet, som særlig har været positive over for forslagene i dag, at det tager jeg meget gerne initiativ til. Og jeg glæder mig til, at vi så i løbet af de sene sommer måneder kan få afklaret de ting, der skal afklares, og finde politisk enighed, således at det nye lovforslag, der i mere eller mindre ændret form kommer til førstebehandling til oktober, kan blive kørt igennem Folketinget ret hurtigt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 115:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om Klagenævnet for Udbud.

Af Jens Løgstrup Madsen (V) og Pernille Sams (KF).

(Fremsat 3/5 95).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Erhvervsministeren (Mimi Jakobsen):

Først vil jeg starte med at sige tak for, at vi med dette forslag faktisk får mulighed for en debat om det spørgsmål, som også jeg synes er vigtigt, nemlig hvordan vi får sikret en effektiv overholdelse af EU's udbudsregler.

Jeg synes ydermere, debatten kommer på det rigtige tidspunkt. Vi har som bekendt for nylig gennemført en ændring af loven om Klagenævnet for Udbud, og vi står nu over for at skulle ændre bekendtgørelsen, hvor et af nøglespørgsmålene netop er en udvidelse af kredsen af klageberettigede. Samtidig kan vi konstatere i hvert fald en vis stigning i antallet af sager, der indbringes for Klagenævnet.

Behovet for at sikre en effektiv overholdelse af reglerne bliver altså større og større.

Jeg mener faktisk, at vi med den lovændring, Folketinget nu har vedtaget, er kommet et godt stykke i den rigtige retning. For at undgå, at omkostningerne skal afholde nogle fra at klage, er der således nu mulighed for, at en klager kan få godtgjort de sagsomkostninger, som den pågældende har afholdt i forbindelse med sagen. Det er ligeledes blevet muligt at give en myndighed, der ikke efterlever Klagenævnets afgørelser, tvangsbøder.

Som jeg tidligere har nævnt, arbejdes der i kølvandet på lovændringen på en ny bekendtgørelse om Klagenævnet. Den ændring skal bl.a. i høj grad tage højde for den problemstilling, der er rejst i beslutningsforslaget, nemlig at nogle skulle afholde sig fra at klage af skræk for at blive sortlistet.

Det synes jeg er et umådelig væsentligt problem, og det har jeg i øvrigt fortalt hr. Løgstrup Madsen i adskillige onsdagsspørgetider her. Jeg kan godt se, at det er et problem, at en virksomhed egentlig ikke ønsker at blive hængt ud eller blive ugleset eller blive blacklistet rundt

omkring ved selv at klage direkte som virksomhed. Det kan man bestemt ikke afvise.

Dertil vil jeg bare sige, at jeg tror, at den vej, man skal gå, er at udvide kredsen af klageberettigede organisationer, rent ud sagt lade virksomhederne dække sig ind bag deres organisationer, så det er organisationen, der klager, og virksomheden faktisk kan bevare sin anonymitet.

Jeg tror faktisk, at vi med de forbedringer i retstilstanden vil være nået meget langt i de bestræbelser for at sikre disse udbudsreglers overholdelse, som vi deler og ønsker at dele med forslagsstillerne.

Men jeg vil så også advare imod, at vi kommer til at slå os selv for munden – uanset at vi nu gør noget, og uanset at vi vil gøre noget fremover – og det er faktisk, hvad jeg frygter vil ske med dette beslutningsforslag. For hvad indebærer det? Forslaget indebærer, at en institution som Klagenævnet, der faktisk er domstolslignende i og med, at den skal have lov til selv at tage initiativ til klagesager, bliver gjort til part i en sag i stedet for at fungere som den uvildige instans, den skal være i en tvist mellem to parter. Jeg tror altså ikke, det vil gavne formålet at give mulighed for en sammenblanding af interesserne. Jeg tror, det kan nedsætte Klagenævnets troværdighed som uvildig instans og i et eller andet omfang krænke retsbevidstheden.

Men jeg vil sige til forslagsstillerne, at uanset at jeg ikke er helt forhippet på denne måde at gøre det på, er jeg som sagt indstillet på at overveje, om der er andre muligheder for, at vi kan forfølge overtrædelse af udbudsreglerne mere effektivt. Jeg synes, det er meget vigtigt, at de bliver overholdt.

En mulighed kunne være at adskille sekretariatsfunktionen fra selve Klagenævnet. Hvordan det skal ske i praksis, uden at der opstår habilitetsproblemer, er jeg nok nødt til at tænke lidt nærmere over.

Som sagt absolut forståelse for og sympati med formålet med forslaget, men på den anden side afgørende betænkelighed ved at lade Klagenævnet få denne nye funktion, som jeg ikke mener kan kombineres særlig godt med de funktioner, den skal have som den slags domstol, den skal være.

Poul Andersen (S):

I Socialdemokratiet mener vi, at adgangen til at rejse en sag for Klagenævnet stadig skal foregå gennem organisationerne. Klagenævnet skal

stadig være en domstolslignende institution og være den uvildige instans mellem to parter. Men vi skal selvfølgelig hele tiden have for øje, om der er behov for ændringer, der giver lige og fair konkurrence, og udbudsreglerne skal selvfølgelig overholdes. Det har vi for øvrigt tilsluttet os i EU-sammenhæng.

Det fremsatte beslutningsforslag har sin baggrund i det af erhvervsministeren nedsatte udvalgs rapport »Offentlig/privat – lige konkurrence«, der antyder, at nogle virksomheder skulle afholde sig fra at indgive klage til nævnet. Det skal selvfølgelig tages alvorligt og følges op, således som ministeren har redegjort for at det sker med revisionen af bekendtgørelsen og udvidelsen af kredsen af klageberettigede organisationer.

Socialdemokratiet afviser på denne baggrund dette beslutningsforslag.

Henriette Kjær (KF):

Der er i dagspressen givet en del eksempler på aflysninger af offentlige udbud uden nogen særlig forklaring på, hvorfor den tilbudsgiver, der kom med det bedste og billigste løsningsforslag både kvalitetsmæssigt og prismæssigt, ikke fik opgaven.

Når den slags forekommer, mener jeg, at de virksomheder, der har lagt energi i at udarbejde tilbudet og har sat sig ind i det offentliges problemstilling osv., har krav på en belysning af, hvad der gik galt, hvorfor de ikke fik opgaven.

De har så mulighed for at klage til Klagenævnet for Udbud, men her viser det sig, at nogle virksomheder simpelthen afholder sig fra at klage, fordi de er bange for at blive sortlistet hos de offentlige indkøbere. Det er selvfølgelig fuldstændigt uholdbart, og derfor mener vi i Det Konservative Folkeparti, at Klagenævnet for Udbud selv bør kunne rejse sager, når det mener, at EU's udbudsregler er blevet overtrådt.

Jeg går ud fra, at nævnet er yderst objektivt, så det er efter min opfattelse en glimrende løsning at give det mulighed for selv at rejse sagerne. På den måde kan vi få belyst det offentliges udbudspolitik og undgå de eventuelle myter, der opstår i den forbindelse. Man ser jo nu, at offentlige udbydere rent faktisk bliver genstand for en diskussion om, hvordan de politikere, der har været med til at tage beslutningerne, har handlet, om de har handlet rigtigt, og jeg mener, at vi med dette forslag afvikler den snak, der er om, hvorvidt det offentlige nu har opført sig ordentligt.

De tilbudsgivere, der nu er bange for at klage af frygt for sortlistning, vil kunne føle sig fair behandlet, hvis Klagenævnet for Udbud får mulighed for selv at rejse sager.

Det er min opfattelse, at Danmark bør overholde de regler, EU's udbudsdirektiv foreskriver. Det må derfor være i alles interesse, at loven om Klagenævnet for Udbud tilpasses de faktiske forhold, og da man i Erhvervsministeriets arbejdsgruppes rapportudkast, »Offentlig/privat – lige konkurrence«, endda ligefrem påpeger, at der er problemer, når private virksomheder vil klage, mener jeg, at der er belæg for at vedtage det forslag, som Det Konservative Folkeparti og Venstre har fremsat sammen. Det vil sikre lige konkurrence og forhåbentlig give både tilfredse udbydere og tilfredse tilbudsgivere, og jeg mener, at erhvervsministerens løsning på det problem, der er nævnt i beslutningsforslaget, rejser nogle andre problemer, i og med at erhvervsministeren mener, at man kan klare det ved at lade flere organisationer få lov til at rejse sager ved Klagenævnet for Udbud.

Der er altså stadig væk nogle, der ikke er medlemmer af en organisation, og som derfor ikke kan få organisationen til at rejse sager; så jeg mener, at det forslag, som Venstre og De Konservative her har fremsat, vil løse problemerne bedst muligt.

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Vi ser dette forslag som et led i V's og K's ideologiske kamp for flere privatiseringer, og det kan vi ikke støtte; så vi afviser forslaget.

Kim Behnke (FP):

Det var med de varmeste anbefalinger og med meget stor tilfredshed, at vi i Fremskridtspartiet i sin tid stemte for, at Danmark skulle være omfattet af EU's udbudsregler.

Vi havde selvfølgelig allerede på daværende tidspunkt vore bekymringer om, hvorvidt alle offentlige instanser, herunder kommuner og amter, ville forstå, at fra nu af gjaldt der altså andre forhold end dem, som vi havde været vant til tidligere. Og som det også fremgår af bemærkningerne, har der jo desværre været et par sager, hvor man ikke har været i stand til at overholde EU's udbudsregler: Der har været nogle udbudsrunder, og man har fået nogle tilbud, og derefter har man så handlet med de gode venner, som man plejer at handle med. Det er selvfølgelig klart utilfredsstillende, og derfor

burde der i de pågældende sager have været en mulighed for at omstøde de pågældende afgørelser.

Spørgsmålet er så, om det forslag, som hr. Jens Løgstrup Madsen og fru Pernille Sams nu har fremsat, indeholder den rigtige løsning, og i den forbindelse har diskussionen i Fremskridtspartiet jo gået på, om det ikke er vigtigt at fastholde, at det er den krænkede part, som skal klage.

Det fremgår så af bemærkningerne, at forslagsstillerne mener, at der er nogle virksomheder, som vil afholde sig fra at klage på grund af skræk for at blive sortlistet. Det vil sige, at hvis de har klaget en enkelt gang, får de aldrig nogen sinde lov til at levere noget til offentlige virksomheder igen. Ud over at der deri ligger en antydning af, at alle byråd skulle opføre sig nærmest mafiaagtigt, tror vi ikke på, at det kan være tilfældet.

Men spørgsmålet er også, om det overhovedet er den virksomhed, som mister ordren, der er den krænkede part, om det i virkeligheden ikke er skatteyderne i kommunen eller amtet, der som følge af, at man vælger for dyr en leverandør, kommer til at betale mere for eksempelvis det nævnte edb-udstyr, end nødvendigt er.

Men en adgang til, at omkring fire millioner skatteydere skulle kunne klage til Klagenævnet for Udbud, synes vi nok er at gå lidt for vidt, for kongeriget Danmark er jo bæret med ganske mange kværuanter, som ville synes, det var en fri og åben invitation til at klage om alt muligt.

Derfor er vores anbefaling i dag, at man under det efterfølgende udvalgsarbejde vurderer, om byrådsmedlemmer og amtsrådsmedlemmer eventuelt kan få adgang til at klage. Alt så hvis der i et byråd træffes beslutning af et flertal om at vælge en anden leverandør end den, der egentlig er billigst, skal repræsentanter for et mindretal – eller for den sags skyld for et flertal – kunne indklage afgørelsen til Klagenævnet for Udbud. Den mulighed synes vi det ville være godt at få undersøgt.

Det, vi er lidt i tvivl om, er, om det kommer i konflikt med den rolle, Tilsynsrådet har nu, og det bør selvfølgelig undersøges, for der er ingen grund til at lave nogle regler, som kommer i konflikt med de regler, der allerede på nuværende tidspunkt eksisterer.

Vi er altså enige med forslagsstillerne i, at der er nogle flere, der skal have mulighed for at klage. Men det skal også være de rigtige, nemlig den krænkede part, og det er altså i disse tilfæl-

de – i hvert fald i langt de fleste tilfælde – skatteyderne, der er den krænkede part, og ikke den virksomhed, som har mistet ordren. For udbud og licitationer foregår jo ikke sådan, at fordi man byder, har man vished for, at man vil vinde licitationen; der kan være argumenter både for og imod at vælge en bestemt virksomhed. Men er der tale om en decideret politisk afgørelse, hvor man fravælger en lødig og billigere leverandør til fordel for en af vennerne inden for kooperationen, eller hvordan det nu måtte være, så skal der kunne gribes ind.

Så lige præcis på det punkt er der fuld tilslutning fra Fremskridtspartiet, men vi skal bare have fundet ud af, hvem der så skal have lov til at klage.

Bjørn Elmquist (RV):

Dette beslutningsforslag udstyrer Klagenævnet med en besynderlig dobbeltfunktion, synes vi: På den ene side skal det altså optræde som et nævn, der kan prøve at formidle en løsning. Men hvis det ikke lykkes, skal det på den anden side kunne bringe sagen videre i ankesystemet og dér måske blive en slags anklager. Således kan man i hvert fald opfatte det.

Vi mener, at modellen lider af nogle ganske alvorlige konstruktionsfejl. Vi har prøvet at finde succeseksempler på noget, der minder om det, andre steder i retssystemet, og det har vi ikke rigtig kunnet finde. Så vi må ligesom de andre partier, der har sagt noget a la det, vi har sagt, afvise forslaget.

Frank Aaen (EL):

Vi er ikke med på at gennemføre regler, der har til formål at øge presset på offentlige myndigheder i forbindelse med udliciteringer og privatiseringer, og vi er i øvrigt også grundlæggende imod de EF-direktiver, som dette forslag har til formål at fremme. Jeg vil i øvrigt sige, at hvis man har så travlt med at synes, at tingene skal gå ordentligt til, burde man især se på de borgerlige kommuner, som gennemfører udliciteringer på trods af, at det er billigere at beholde tingene i eget regi.

Jens Løgstrup Madsen (V):

Det er vigtigt for det danske samfund, at vi holder fast i de udbudsregler, der gælder i EU. Det er med til at fremme konkurrencen, og det er med til at hindre national forskelsbehandling. Det er specielt vigtigt, når vi er et lille land. Vi har desværre set, at der er flere virksomheder,

som afholder sig fra at klage til Klagenævnet for Udbud, når de føler sig uretfærdigt behandlet. Jeg vil nærmest sige, at det er en standardbemærkning, når man snakker med virksomhedsledere om udlicitering, at man selvfølgelig ikke selv klager, for man ved udmærket godt, at man ikke vil være en besværlig part, når man opererer på det kommunale marked. Derfor er sort-listning en realitet. Det kan vi jo også se i rapporten »Offentlig/privat – lige konkurrence«, som Erhvervsministeriet har offentliggjort: Dér er det også omtalt som et problem.

Så er der nogle, der siger: Jamen erhvervsorganisationerne kan jo også bruges som klageberettigede parter, og det er de jo også. Vi kan måske endda udvide erhvervsorganisationernes adgang til at klage ved at få flere organisationer med. Men her er der dels det problem, som flere ordførere allerede har været inde på, at ikke alle virksomheder er medlemmer af en erhvervsorganisation, og dels det problem – som i en række konkrete sager er meget reelt – at konkurrerende virksomheder er medlemmer af den samme organisation, og at organisationen derfor ikke ønsker at rejse sagen.

De problemer, der er forbundet med, at vi ikke nøje følger EU's udbudsregler, er jo altså, at der ikke er offentlighed omkring de ting, der foregår i den offentlige sektor. Jeg synes ikke, nogen har sagt det bedre end SF: Den offentlige sektor er ikke offentlig nok! Så er det bare mærkeligt, at SF ikke selv er med til at støtte dette initiativ eller indgå i en konstruktiv dialog om, hvordan og hvorledes vi kan gøre den offentlige sektor offentlig nok. Det er det ene.

Det andet er utrygheden med hensyn til, om der er fairness i forbindelse med offentlige licitationer. Den får jo mange virksomheder til at afholde sig fra at klage, og dermed risikerer vi, at der ikke bliver konkurrence nok på markedet, og manglende konkurrence kommer skatteyderne til at betale prisen for. Det er borgerne, der kommer til at betale, ved at priserne for de offentlige ydelser – det, som man fra den offentlige sektor indkøber – bliver højere og kvaliteten ringere.

Endelig er der for det tredje hensynet til Danmarks anseelse i udlandet. Der må ikke være nogen tvivl om, at vi gør alt, hvad vi kan, for at overholde EU's udbudsregler, og vi har jo en interesse i, at der står respekt om de regler, der skal sikre mod tekniske handelshindringer.

Vi er et lille land med en relativt stor udenrigshandel. Derfor har vi en interesse i at værne

om reglerne. Og hvordan kan vi bedst værne om reglerne? Ja, det kan vi ved selv at vise dem respekt, for derfor kan vi med stor gennemslagskraft prøve at rejse de her spørgsmål i udlandet.

Jeg har noteret mig med glæde, at ministeren finder problemet alvorligt. Jeg har også forståelse for de betænkeligheder, ministeren kan have ved det, og derfor håber jeg, at vi i løbet af sommeren og hen mod næste folketingssamling kan drøfte, hvordan og hvorledes vi kan løse de her problemer.

Jeg synes, at det forslag, der kom fra Fremskridtspartiet, om, at byrådsmedlemmerne skal have mulighed for at klage, skal vi tage op til seriøs overvejelse. Det kunne jo være en god kompromismulighed mellem ministerens synspunkt, nemlig at der er tale om et domstolsliggende organ, som ikke skal være part i det, og på den anden side vores ønske om at åbne for, at der er nogle, der kan klage på offentlighedens vegne.

Med disse bemærkninger håber jeg, at dette spørgsmål kan få en positiv udvalgsbehandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 261: Forslag til lov om erstatning for lægemiddel-skader.

Af sundhedsministeren (Yvonne Herløv Andersen).

(Fremsat 17/5 95).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Hanne Andersen (S):

Da Folketingets partier og regeringen blev enige om at oprette en fond i blødererstatningssagen, tilkendegav regeringen, at den ville fremsætte lovforslag om en lægemiddelforsikringsordning, der dækker lægemiddelområdet bredt og sikrer patienterne en lettere adgang til at opnå erstatning for lægemiddelskader.

Nu er forslaget her, og der indføres en erstatningsordning, der forbedrer patienternes muligheder for at få erstatning for fysiske skader, der skyldes egenskaber ved lægemidler, der bruges ved behandling og undersøgelser.

Erstatningsordningen er ikke afgrænset til patienter, der er i behandling og undersøgelse. Man kan også opnå erstatning, selv om man ikke er patient i almindelig forstand, f.eks. hvis man deltager i afprøvning af lægemidler eller er donor, således som det er beskrevet i forslaget. Afgørende for, at man kan tilkendes erstatning, er, at skaden er forårsaget af et lægemiddel i et forsøg på at helbrede patienten, enten det nu er på et sygehus, hos den praktiserende læge, hos en anden medicinalperson eller via håndkøbsmedicin købt på et apotek.

Denne lov dækker bredere end den allerede eksisterende patientforsikringslov, der kun dækker skader opstået i forbindelse med behandling i sygehusvæsenet. Det er selvfølgelig en forudsætning for erstatning, at lægemidlet er ordineret til den, der rammes af skaden. Det er også en forudsætning, at patienten ikke selv har medvirket til skaden.

Forslaget omfatter også den, der skades, når man plejer og behandler en patient, der har fået ordineret et lægemiddel, der udløser skaden, hvis ikke man er omfattet af arbejdsskade-forsikringsloven.

Det er ministeren eller den, ministeren bemyndiger, samt Patientforsikringsforeningen, der træffer afgørelse i disse sager. Så nedsættes der også et lægemiddelskadenævn, således at man har mulighed for at få sin sag prøvet endnu en gang. Sammensætningen i dette ankenævn ligner det, vi kender i patientforsikringsloven, men vi hilser med tilfredshed, at Forbrugerrådet er repræsenteret i dette nævn blandt de læge medlemmer.

Erstatningen udbetales kun, hvis beløbet overstiger 3.000 kr., og denne bagatelgrænse er den samme, som findes i det øvrige Norden. 3.000 kr.-grænsen er væsentlig lavere end den